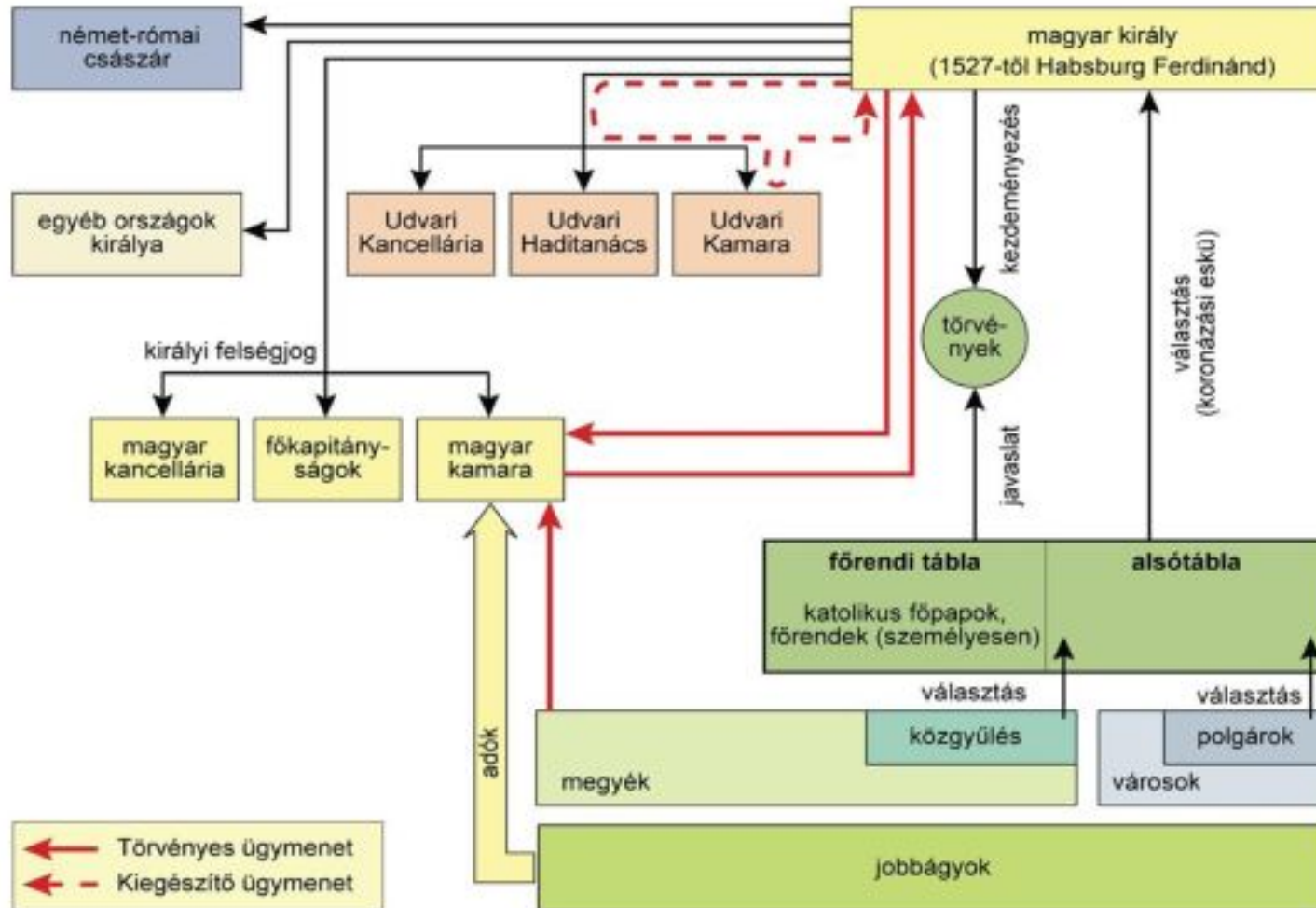

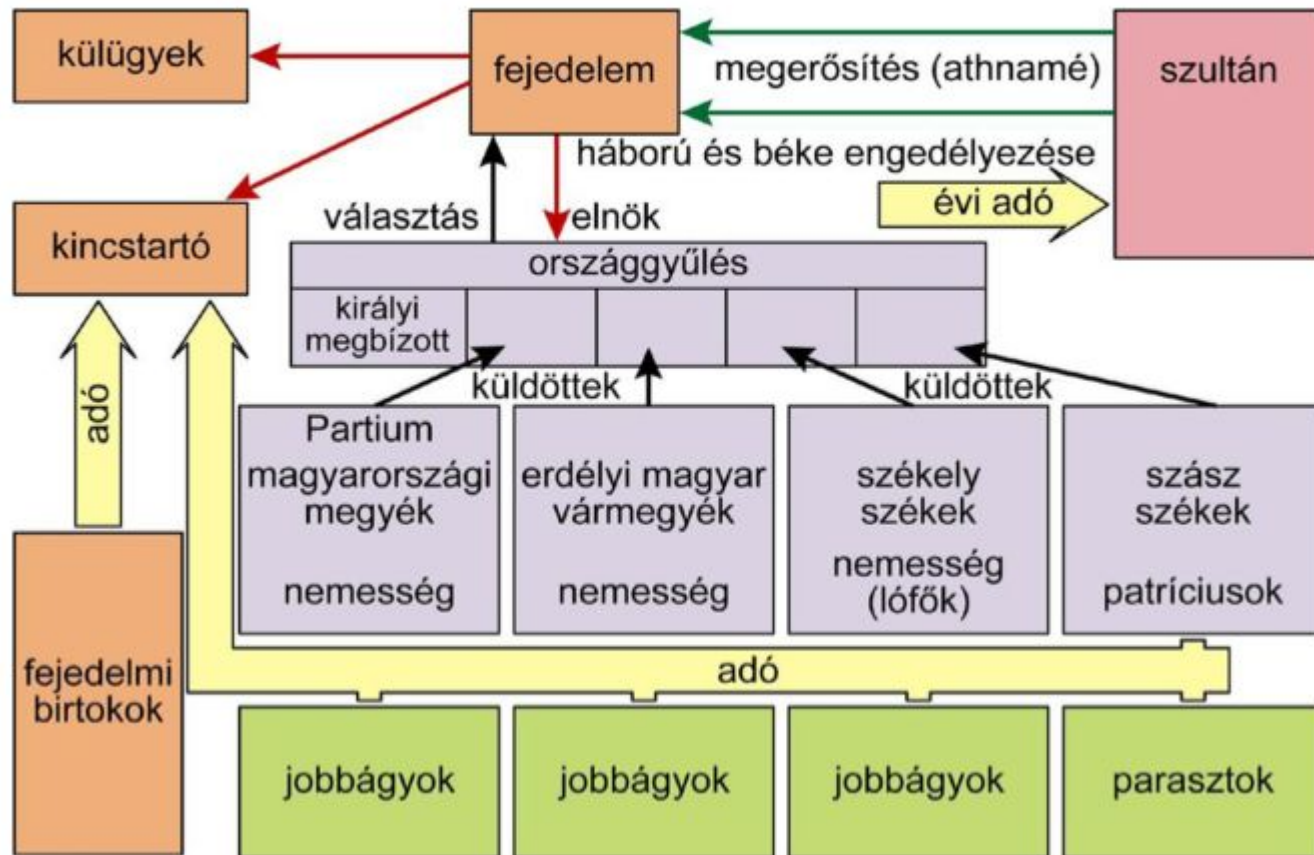
A három részre szakadt ország Magyarország a 16-17. században

Fogalmak: koronázási eskü, rend, bandérium, rákosi országgyűlés, köznemesi párt, báró, Tripartitum, Szent Korona tan, hódoltság, vilajet, beglerbég, szandzsák, szandzsákbég, lépcsőzetes hódítás, hatósugár elmélet, hűbériség, khász-birtok, kádi, mufti, defterdár, tímár-birtok, szpáhi, janicsár, harádzs, kettős adózás, renegát, dzsámi, mecset, minaret, Transylvania, szultáni athnamé, majorság, nádor, helytartótanács, kancellária, Partium, végvár, palánkvár, rendi dualizmus, debreceni hivallás, unitárius, szombatos, hajdú

A királyi Magyarország államszervezete

Az Erdélyi Fejedelemség államszervezete

Erdély etnikai és felekezeti viszonyai

terület	Szászföld	magyar megyék	Székelyföld	
rendi nemzet	szász (német)	magyar	székely	
etnikai hovatartozás	német	román	magyar	
felekezet	evangélikus	görög-keleti	református	katolikus

Nevek:

II. Jagelló Ulászló, Dózsa György, Bakócz Tamás, Habsburg Miksa, Werbőczy István, Tomori Pál, Szapolyai János, I. Ferdinánd, V. Károly, I. Lajos, Habsburg Mária, Szulejmán, Lázár deák, Jurisics Miklós, Fráter György, Török Bálint, János Zsigmond, Castaldo, Szondi György, Losonczy István, Dobó István, Zrínyi Miklós, II. Miksa, Jagelló Izabella, Báthori István, Méliusz Juhász Péter, Dávid Ferenc, Habsburg Rudolf, Pálffy Miklós, Báthori Zsigmond, Bocskai István, Vitéz Mihály, Basta, Belgioioso, Báthori Gábor, Bethlen Gábor, I. Rákóczi György, Lórántffy Zsuzsanna, II. Rákóczi György, Kemény János, Apafi Mihály

Kultúra: Sylvester János: Újszövetség fordítása (1541)

Brodarics István, Bornemissza Péter, Tinódi Lantos Sebestyén, Balassi Bálint
Károly Gáspár: Vizsolyi biblia (1570), Szenci Molnár Albert, Szepsi Csombor Márton, Comenius

Kronológia:

1463. Bécsújhelyi szerződés (Mátyás, Frigyes)

1490-1526. Jagelló-kor

1505. Rákosi végzés

1514. Dózsa parasztfelkelés

1515. Habsburg-Jagelló házassági és örökösödési szerződés

1521. Nándorfehérvár eleste

1521-26. Habsburg-francia háború

1526. Mohács, kettős királyválasztás, az ország két részre szakadása

1527. A polgárháború kezdete Szapolyai és Ferdinánd között

1528. Isztambuli szerződés – Szapolyai hűbéri függést vállal a (török)

1529. Szulejmán hadjárata Bécs ellen

1532. Kőszeg ostroma

1538. Váradi béke (Ferdinánd, Szapolyai)

1540. Szapolyai halála, János Zsigmond születése

1541. aug. 29. Buda Szulejmán kezére kerül, az ország három részre szakadása

1541. Gyalui egyezmény

1551. Fráter György meggyilkolása,

1552. Szulejmán hadjárata: Drégely, Szolnok, Temesvár, Eger,

1566. Szigetvár eleste

1568. Drinápolyi béke

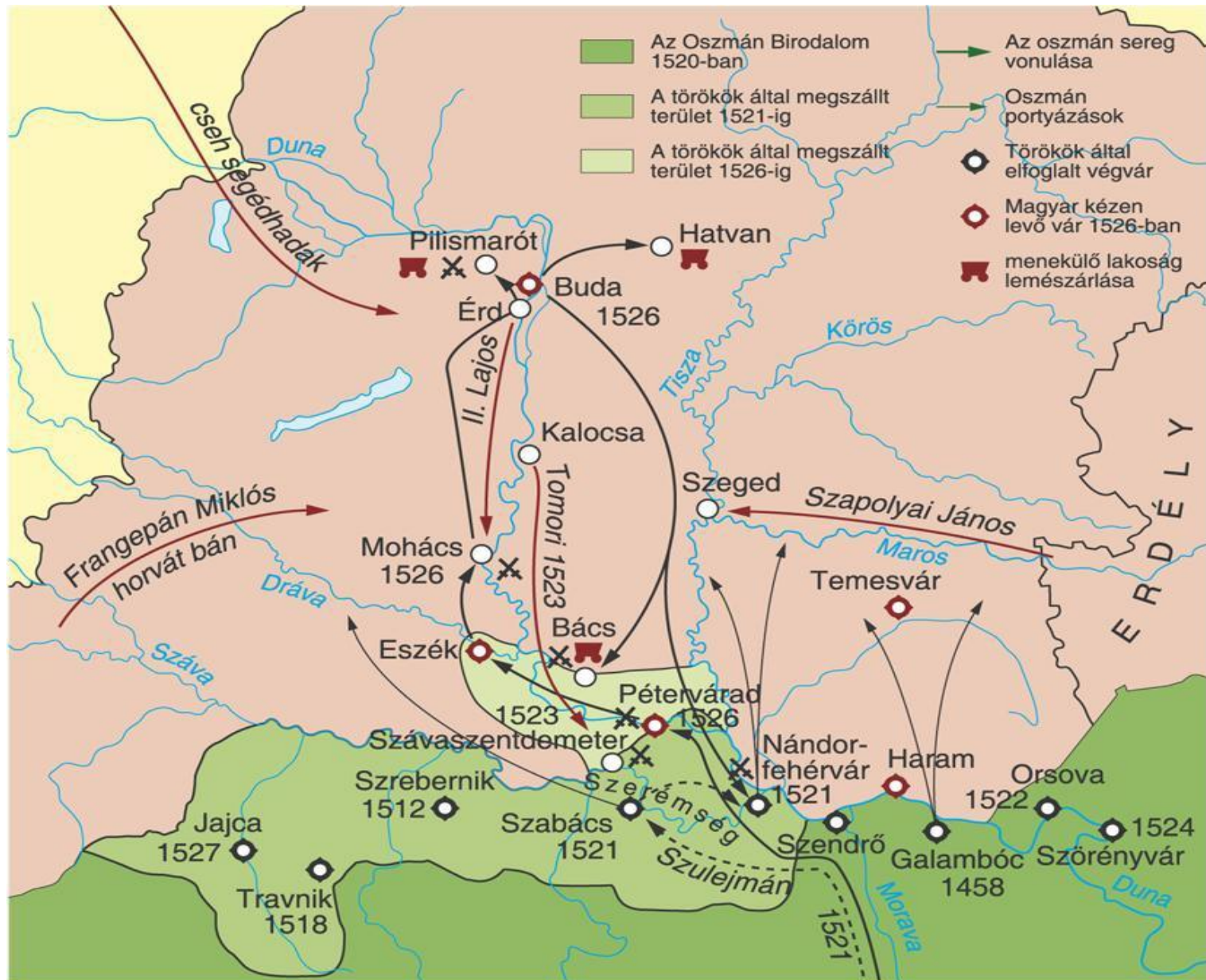
1568. Tordai országgyűlés – vallási türelem

1570. Speyeri szerződés

1575-1586. Báthori István lengyel király

1593-1606. Tizenöt éves háború
1595. Bocskai győzelme Gyurgyevónál,
1596. Mezőkeresztesi csata (Miksa főherceg, III. Mehmed)
1600. Vitéz Mihály – Erdély fejedelme
1604-6. Bocskai felkelés
1605. Bocskai –erdélyi majd magyarországi fejedelem
1606. Bécsi béke
1606. Zsitvatoroki béke
1613-1629. Bethlen Gábor fejedelemsége
1619. Bethlen első hadjárata a csehekkel szövetségben
1620. Bethlent királlyá választják
1621. Nikolsburgi béke
1645. Linzi béke
1660. II. Rákóczi György halála Szászfenesnél

topográfia

Topográfia:

Esszék:

- A mohácsi vész:

- a Mohácshoz vezető út,
- a mohácsi csata és következményei.

Az ország három részre szakadása:

- a kettős királyválasztástól az Erdélyi Fejedelemség születéséig (1526–1570),
- a három országrész berendezkedésének főbb jellemzői.

Végvári küzdelmek:

- a Török Birodalom helyzete a XVI. században,
- a török terjeszkedés magyarországi állomásai, a várháborúk kora,
- hódoltság és a végvárak élete, mindennapjai.

Bethlen Gábor kül- és belpolitikája:

- az erős fejedelmi hatalom kiépítése és működése Bethlen Gábor idején,
- az Erdélyi Fejedelemség külpolitikájának alapvonásai (hintapolitika, országegyesítési kísérletek, török függés), beavatkozások a harmincéves háborúba.

Gazdaság és kultúra Erdély aranykora idején:

- az erdélyi aranykor gazdasági háttere (birtokpolitika, monopóliumrendszer),
- Bethlen Gábor kultúrpolitikája (a protestantizmus sokrétű támogatása, a külföldi kapcsolatok),
- etnikumok és vallások Erdélyben.